

Osamdeset godina motuproprija Pija X. „Inter pastoralis officii” 1903. — 1983.

Nijedna obljetnica ozbiljnih događaja ne želi imati nazdravičarski duh. Želimo naprosto posvjestiti veliki obnoviteljski rad sv. Pija X., koji je nakon Leona XIII. s puno tjeskobe prihvatio tešku službu papinstva. Svoju je zabrinutost i uznemirenost iznio u svojoj prvoj enciklici s motom »Omnia restaurare in Christo«. Papa je prije svega odlučio učvrstiti život vjere, teško uzdrman, liturgijom koju je teško zamisliti bez glazbenog izraza. Nažalost, upravo dekadentni momenat rastakao je crkvenu glazbu »zbog izobličenog ukusa tijekom vremena, zbog lošeg utjecaja što ga svjetovna i kazališna glazba vrši na crkvenu«, kako konstatira papa u uvodu motuproprija. Još kao kardinal u Veneciji piše svom svećenstvu poslanicu o crkvenoj glazbi i uvodi kao obavezu pjevanje tradicionalnog koralnog pjevanja. Poznat je i njegov intervent papi Leonu XIII. i plod toga je breve »Nos quidem« 17. svibnja 1901. kojim papa proglašava tradicionalni koral *pravim gregorijanskim pjevanjem Crkve*. Punihi tridesetak godina trajale se žestoke borbe oko shvaćanja autohtonoga koral, gdje su važnu ulogu imali nakladnici liturgijskih knjiga. Sve je to trebalo nestati pojavom motuproprija, a sve su povlastice izdavača bile dokinute odlukom Kongregacije svetih obreda 1904. Tako se na blagdan sv. Cecilije navršilo 80 godina kako je objavljen opći zakonik crkvene glazbe, motuproprij *Inter pastoralis officii*. Donešena su osnovna načela koja će vrijediti i biti temelj svakom shvaćanju crkvene glazbe, na kojima će nasljednici Pija X. samo dalje nadograđivati i oplemenjivati crkvenu glazbu. Podsjetimo se: »Crkvena glazba kao integralni dio svečane liturgije ima isti cilj koji ima i sama liturgija, a taj je slava Božja i posvećenje vjernika. Ona povećava sjaj crkvenih obreda, te kao što joj je glavna dužnost da prikladnom melodijom ukrasi liturgijski tekst, tako joj je glavna svrha da tekstu pribavi što veću snagu i da po njoj budu vjernici

što više potaknuti na pobožnost i što bolje pripravljeni za primanje plodova milosti, što ih sadrže svete tajne« (br. 1). Nadalje papa naglašava svetost, ljepotu oblika kao i općenitost, iz čega proizlazi prava umjetnost (br. 2). Zato ideal crkvene glazbe ostaje gregorijanski koral, kao »najcrkvenija« glazba liturgije. Na drugom mjestu ističe klasičnu polifoniju koja »u odličnoj mjeri posjeduje sve spomenute vlastitosti«, jer ima oslonac na gregorijanskom koralu (br. 3). Papa zagovara i suvremenu glazbu, jer je Crkva »oduvijek priznavala i pogodovala napretku umjetnosti, da se u bogoslužju upotrijebi sve što je ljudski duh dobra i lijepa tokom stoljeća stvorio, a da se ne povrijede liturgijski zakoni« (br. 5).

S obzirom na liturgijski tekst, zabranjuje se mijenjanje ili ispuštanje teksta, opetovanje ili predkidanje slogova, kako je to bio običaj. Za sudjelovanje u liturgiji papa predlaže klerike-pjevače uz pomoć laika, dok je pristup na kor i zbor zabranjen ženskim osobama »jer su nesposobne za takvu službu« (br. 13). Od instrumenata, osim orgulja kojima je određena uloga, zabranjena je upotreba klavira, kao i drugih bučnih instrumenata, sviranje limene glazbe uz iznimna dopuštenja ordinarija (br. 15—20). Papa zahtijeva glazbeno obrazovanje klera, osnivanje »pjevačkih škola«, unapređivanje viših glazbenih škola izobrazbu učitelja glazbe, orguljaša i pjevača, prema pravnim načelima crkvene glazbe.

Ovaj papin dokument ostaje nezaobilazna stvarnost i velik početak obnove crkvene glazbe u njezinu dekadentnom stanju početkom našeg stoljeća. Pijo XI. i Pijo XII. nasljeđuju osnovnu poruku svog predšasnika, a II. vatikanski sabor uzima sve one sugestije koje će poslužiti »aggiornamentu« glazbe u postkoncilskoj liturgiji.

S. G.

**SRETAN I BLAGOSLOVLJEN BOŽIĆ I USPJEŠNU NOVU GODINU SVIM
CIJENJENIM PRETPLATNICIMA, SURADNICIMA I PRIJATELJIMA ŽELI**

UREDNIŠTVO I UPRAVA »SV. CECILIJE«